

GMINNY
OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
87-300 Brodnica, ul. Mazurska 13
tel. 56 495 49 90
NIP 874-16-28-575

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ
W BRODNICY

ZA ROK 2017

Spis treści

I Wstęp	3
II Realizacja świadczeń pomocy społecznej.....	6
III Karta Dużej Rodziny	10
IV Asystentura rodziny	11
V Realizacja zadań poprzez współpracę.....	13
VI Podsumowanie.....	15
VII Kierunki działań na rok 2018	19

I. Wstęp

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez różne działania zmierzające do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin. Realizując zadania pomocy społecznej współpracują oni, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz innymi podmiotami społecznymi.

Pomoc społeczna to Placówka, która ma wspierać osobę, rodzinę ale nie powinna jej wyręczać. Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej powinny dążyć do usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem.

Celem tych działań jest również profilaktyka, a więc próba zapobiegania wzrastającej marginalizacji społeczeństwa. Jest to bardzo trudne zadanie, bowiem wymaga dużego profesjonalizmu pracowników socjalnych i współdziałania z innymi podmiotami (np. policją, sądem, szkołami, zakładami pracy, stowarzyszeniami itp.). W tym przypadku tylko wspólne działanie będzie przynosiło rezultaty.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia z pomocy społecznej powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających jej udzielenie. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać przy tym uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy realizuje swoją pracę na podstawie:
- ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku z późniejszymi zmianami,

- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27.08.2004 roku z późniejszymi zmianami.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom ze względu na:

- bezrobocie,
- ubóstwo,
- sieroctwo,
- bezdomność,
- niepełnosprawność,
- długotrwałą lub ciężką chorobę;
- przemoc w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych i niepełnych,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochrony uzupełniającej;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizm lub narkomanię
- zdarzenie losowe i sytuację kryzysową;
- klęskę żywiołową lub ekologiczną lub inne uzasadnione przyczyny.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

1. Osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 634,00 zł, zwanej dalej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej”,
2. Osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 514,00 zł zwanej dalej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”, przy wystąpieniu co najmniej jednej z okoliczności wyżej wymienionej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje:

1. Zadania własne gminy, do których należy m.in.:

1. Realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.
2. Sporządzenie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej.

3. Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym.
4. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych.
5. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, zasiłków celowych specjalnych oraz zasiłków na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.
6. Szeroko rozumiana praca socjalna, fachowe poradnictwo.
7. Świadczenie usług opiekuńczych.
8. Dożywianie dzieci w szkole.
9. Sprawienie pogrzebu.
10. Kierowanie do domów pomocy społecznej osób tego wymagających i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w tym domu.
11. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.
12. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych.
13. Opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
14. Objęcie szczególną opieką osób bezrobotnych.

2. Zadania zlecone gminy, do których należą m.in.:

1. Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych.
2. Udzielanie pomocy cudzoziemcom, zgodnie z art. 5a.
3. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną.
4. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych.
5. Przyjmowanie wniosków oraz wydawanie Kart Dużej Rodziny.

II. Realizacja świadczeń pomocy społecznej

1. Zadania zlecone gminie – udzielone świadczenia w 2017 roku

<i>Formy pomocy</i>	<i>Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Kwota świadczeń w zł</i>
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	9	9	135 783
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	0	0	0

Źródło: dane GOPS Brodnica/ sprawozdanie MPiPS-03 za 2017 r.

2. Zadania własne gminy (tabela)

Zadania własne gminy - udzielone świadczenia w 2017 roku

<i>Formy pomocy</i>	<i>Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Kwota świadczeń w zł</i>
Dożywianie dzieci i młodzieży w szkole	201	108	126 552
Usługi opiekuńcze	12	12	39 286
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenie losowego	1	1	1 500

Zasiłki celowe w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	198	185	213 548
Zasiłki celowe	242	223	74 064
Zasiłki celowe specjalne	89	84	38 608
Zasiłki celowe - POKL	0	0	0
Zasiłki okresowe	102	95	170 027
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowego	0	0	0
Zasiłek celowy na pokrycie kosztów pogrzebu	0	0	0
Schronienie / schronisko i noclegownia/	7	7	22 159
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	4	4	105 646
Zasiłki stałe ogółem / wydatki/	36	36	169 228
w tym :	27	27	141 940
Zasiłki stałe dla osoby samotnie gospodarującej			
Zasiłki stałe dla osoby pozostającej w rodzinie	9	9	27 288

Źródło: dane GOPS Brodnica/ sprawozdanie MPIPS-03 za 2017r.

3. Udzielone świadczenia w ramach poradnictwa i pracy socjalnej

<i>Formy pomocy</i>	<i>Liczba rodzin</i>
Poradnictwo specjalistyczne w szczególności prawne i psychologiczne	19
Interwencja kryzysowa	0
Praca socjalna	350
Kontrakty socjalne	62

Źródło: dane GOPS Brodnica/ sprawozdanie MPiPS-03 za 2017 r.

4. Powody przyznania pomocy

<i>Powody trudnej sytuacji życiowej</i>	<i>Liczba rodzin</i>
Ubóstwo	190
Sieroctwo	1
Bezdomność	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa (wielodzietność)	63
Bezrobocie	116
Niepełnosprawność	114
Długotrwała choroba	44

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego ogółem:	
w tym:	40
- rodziny niepełne	2
- rodziny wielodzietne	
Alkoholizm	33
Przemoc w rodzinie	27
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0
Zdarzenia losowe	1
Sytuacja kryzysowa	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0
Narkomania	3

Źródło: dane GOPS Brodnica/ sprawozdanie MPiPS-03 za 2017 r.

III Karta Dużej Rodziny

Na mocy ustawy o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014 r. Dz.U. 2014 poz. 1863, oraz upoważnienia Wójta Gminy Brodnica, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się całokształtem zadań wynikających z obsługi Karty Dużej Rodziny.

Karta Dużej Rodziny przyznawana jest rodzinie, która utrzymuje przynajmniej trójkę dzieci. Dotyczy to także rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka. Karta przyznawana jest każdemu członkowi rodziny. Dochód rodziny nie jest kryterium przyznania karty. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest dzieciom do ukończenia 18 lub 25 roku życia, jeśli uczą się jeszcze w szkole lub studiują. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio. Osobom niepełnosprawnym karta wydawana jest na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności.

W roku sprawozdawczym wpłynęły łącznie 23 wnioski o wydanie Karty Dużej Rodziny, w tym 23 o dodanie nowej rodziny. W 2017 roku wydano 122 karty, w tym:

- 43 kart dla rodziców/opiekunów,
- 79 kart dla dzieci.

W Gminie Brodnica (stan na 31.12.2017r.) Kartę posiadają 651 osoby, w tym: 246 rodziców/ opiekunów oraz 405 dzieci.

Program jest finansowany całkowicie z dotacji z budżetu państwa. Koszty związane z obsługą programów 2017r. przedstawiają się następująco:

Nazwa pozycji	Ustawowe koszty ponoszone za obsługę wniosku	Liczba wniosków w 2017r.	Wydatki poniesione w 2017 r. / z dokładnością do 2 miejsc po przecinku/
Dodanie rodziny	13,40	23	308,20
Uzupełnienie rodziny	0,00	1	0,00
Dodanie nowej osoby do rodziny	2,68	0	0,00
Duplikat karty	1,34	1	1,34
Wniosek o nową Kartę dla osobny, która była jej posiadaczem	2,68	3	8,04

IV Asystentura rodziny

Realizowane zadania przez asystenta rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Brodnicy - rok 2017

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09.06.2011r. praca asystenta rodziny ma na celu pomoc w przezwyciężeniu trudnej sytuacji rodzinnej. Praca asystenta opierać się powinna na bezpośrednim kontakcie z klientami w ich miejscu zamieszkania. W związku z powyższym częste wyjazdy w teren są niezbędne dla prawidłowej realizacji zadań asystenta rodziny to około 50% całego czasu pracy. Pozostały czas pracy przeznaczony był na współpracę z instytucjami, urzędami, służbą zdrowia, itp. oraz przygotowanie, usystematyzowanie i wypełnianie dokumentacji. Asystent rodziny zatrudniony jest w ramach z zadaniowego trybu pracy, co pozwala na prace z rodzinami w różnych godzinach, także poza godzinami pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy.

Działania, które są podejmowane na rzecz wprowadzenia pozytywnych zmian w rodzinie są liczne i wielokierunkowe. Dla każdej rodziny, po wcześniejszej ocenie sytuacji, został stworzony indywidualny plan pracy, który jest realizowany w oparciu o odpowiednio dobrane działania. W 2017 r. asystenturą rodzinną objętych było 14 rodzin.

Dane dotyczące rodzin:

Liczba rodzin, z którymi rozpoczęto współpracę.	14
Ilość spotkań z rodzinami (w środowisku rodzinnym)	373
Rodziny pełne	6
Rodziny niepełne	8
Ilość osób w rodzinach, w tym:	57
dorosłych	21
dzieci	36
Liczba rodzin z dziećmi umieszczonymi w zastępczej formie opieki	7
Ilość osób dorosłych wykazujących dysfunkcje rozwojowe, zaburzenia zachowania lub niepełnosprawność	10
Ilość dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi lub niepełnosprawnością	5
Ilość osób z problemem alkoholowym	8
	0
Liczba rodzin, w których została wszczęta procedura niebieskie karty	

Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora	11		
Liczba rodzin, które skorzystały z pomocy wspierających (poradnie pedagogiczne, psychologiczne itp.)	11		
Liczba rodzin, która odmówiła współpracy z asystentem	2		
Ilość rodzin, w których zakończono współpracę	4		
Problemy i efekty występujące w rodzinach:			
Problemy	Ilość rodzin	Efekty	Ilość rodzin
Brak zatrudnienia	8	Zatrudnienie	6
Brak kwalifikacji zawodowych	4	Podniesienie kwalifikacji zawodowych	0
Zły stan techniczny pomieszczeń	4	Poprawa stanu technicznego pomieszczeń	2
Brak dbałości o najbliższe otoczenie	1	Nabycie umiejętności dbania o własne otoczenie	0
Niewydolność opiekuńczo -wychowawcza	14	Poprawa umiejętności opiekuńczo - wychowawczych	9
Negatywne zachowania dzieci , postawa społeczna	6	Wykształcenie prawidłowych postaw społecznych dzieci	4
Nie wypełnianie obowiązku szkolnego dzieci	0	Wypełnianie przez dzieci obowiązku szkolnego	14
Wycofanie społeczne dzieci	6	Nabycie przez dzieci kompetencji społecznych	5
Zaniedbania zdrowotne	6	Poprawa sytuacji zdrowotnej rodziny	5
Brak umiejętności dbania o higienę	7	Prawidłowe nawyki higieniczne	5
Problemy alkoholowe	8	Podjęcie działań odwykowych	5
Przemoc	3	Ustanie przemocy	2
Niezaradność życiowa	10	Podniesienie wydolności życiowej	8
Wycofanie społeczne dorosłych	4	Aktywność społeczna	4
Niska samoocena	2	Podniesienie samooceny	2
Działania interwencyjne i zaradcze w sytuacjach zagrożenia życia	0		0

Dla osiągnięcia lepszych efektów utrzymywany był stały kontakt z placówkami współpracującymi: pracownikami socjalnymi, kuratorami sądowymi, dzielnicowymi, terapeutami, służbami zdrowia, jak również placówkami dydaktycznymi na terenie Gminy Brodnica. Nawiązano kontakt z pedagogami szkolnymi, psychologami oraz nauczycielami w

celu uzyskania jak najbardziej kompletnej wiedzy na temat dzieci, pochodzących z rodzin, z którymi współpracuje asystent rodziny.

Dla utrzymania efektów, które udało się wypracować z rodzinami konieczna jest stała kontrola, a także wsparcie ze strony asystenta w stosunku do rodzin. Dlatego też, po osiągnięciu sukcesu rodzina nie traci kontaktu z asystentem, a w dalszym ciągu współpracuje pracując na kolejne sukcesy.

Ważnym jest kontynuowanie działań asystenta rodziny we współpracy z pracownikiem socjalnym Ośrodka. Pracownik socjalny nie ma możliwości prowadzić działań przypisanych asystentowi rodziny, gdyż te działania skierowane na konkretną rodzinę są działaniami ciągłymi prowadzonymi w różnych dniach o różnych porach dnia. Tylko połączenie pracy pracownika socjalnego, asystenta rodziny ewentualnie kuratora sądowego daje pełen obraz sytuacji rodziny i daje możliwość trafnego zdefiniowania form wsparcia, działań krótkofalowych i długofalowych na rzecz rodziny. Taka praca stwarza możliwość uzyskania mniejszych czy większych efektów pracy z rodziną. W roku 2017 asystent rodziny wziął udział w szkoleniu „Asystent rodziny – od diagnozy do działania”, „Ochrona danych osobowych”, „Wojewódzka konferencja asystentów rodziny”.

V. Realizacja zadań poprzez współpracę

Do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ponadto należało: kompletowanie pełnej dokumentacji dotyczącej kierowania i umieszczenia osoby w Domu Pomocy Społecznej, występowanie z wnioskami różnego rodzaju do Sądu, występowanie do Policji celem nadania danej sprawie dalszego biegu oraz wspólne wizytowanie środowisk, kierowanie wniosków do GKRPA z prośbą o zastosowanie leczenia odwykowego. Ponadto od 2014r. GOPS zajmuje się prowadzeniem spraw związanych z wydawaniem Kart Dużej Rodziny.

Dodam, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnił osobom starszym, schorowanym pobyt i fachową opiekę w Zakładach Pielęgnacyjno-Opiekuńczych i na Oddziałach Długoterminowej Opieki.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy współpracuje z:

1. Urzędem Gminy Brodnica w sprawach związanych przeprowadzaniem wywiadów środowiskowych dla rodzin ubiegających się o świadczenia i kontroluje czy owe świadczenia są wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem.
2. Sołtysami, radami sołeckimi.

3. Szkołami,
4. Kuratorami sądowymi i społecznymi.
5. Sądem Rejonowym w Brodnicy.
6. Komendą Powiatową Policji.
7. Powiatowym Urzędem Pracy.
8. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.
9. Poradnią Rodzinną (obecnie z Poradnictwem Rodzinnym).
10. Caritasem.
11. Polskim Czerwonym Krzyżem.
12. Stowarzyszeniami.
13. Proboszczami parafii.
14. Osobami prywatnymi (sponsorami).
15. Organizacjami Pozarządowymi i innymi.
16. Prywatni sponsorzy – GOPS pozyskał pomoc rzeczową od sponsorów na rzecz najbardziej potrzebujących podopiecznych. Oferowali oni pomoc w formie:
 - Opału
 - Odzieży
 - Pościeli i kołder
 - Żywności
 - Zakupu pampersów dla osób niepełnosprawnych
 - Dofinansowania do zorganizowania spotkania opłatkowego dla dzieci z rodzin najbardziej potrzebujących z terenu Gminy

W ramach współpracy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy w formie:

- pomocy żywnościowej dla osób najuboższych z terenu Gminy w ramach współpracy z Brodnickim Centrum Caritas przy realizacji programu FEAD czyli Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Pomoc w formie darów żywnościowych uzyskało 87 rodzin (tj. 278 osób w rodzinach).
- zorganizowania remontu kilku mieszkań dla podopiecznych, którzy przebywali w bardzo złych warunkach.
- załatwienia formalności związanych z pobytem osób w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym w Brodnicy;
- odzieży ze zbiorów PCK i GOPS;

- pobytu osób bezdomnych w Noclegowni dla osób bezdomnych oraz w Środowiskowym Domu Samopomocy przy Brodnickim Centrum Caritas;
- zorganizowania spotkania opłatkowego dla 110 dzieci pochodzących z rodzin najuboższych i zagrożonych różnymi dysfunkcjami i wręczenia paczek ze słodyczami i owocami (Urząd Gminy oraz sponsorzy);
- pozyskania sponsorów , celem udzielenia bezpośredniej pomocy rodzinom w formie opału , częściowego pokrycia kosztów leczenia , zaangażowania się w pomocy na operację chorych dzieci ;
- pozyskania pomocy w formie drewna opałowego , materiału drzewnego , celem udzielenia bezpośredniej pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i mieszkaniowej ;
- znalezienia zatrudnienia

Kierownik GOPS współpracował z Koordynatorem „Szlachetnej Paczki „, , ażeby osoby , rodziny znajdujące się w trudnych warunkach bytowych , zdrowotnych otrzymali wsparcie od Darczyńców . Dzięki dobrej współpracy wielu podopiecznych zostało zabezpieczonych w pościel , koce , żywność , pampersy , odzież , wózek inwalidzki , podjazd dla niepełnosprawnej osoby itp. Warto podkreślić ,że w ramach Szlachetnej paczki wyremontowano dwa pokoje . GOPS Brodnica zajmuje się problemami dot. przemocy w rodzinie poprzez uczestnictwo w Zespole Interdyscyplinarnym oraz Grupach Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego Szczegółowe sprawozdanie z pracy Zespołu było przedstawione na posiedzeniu Zespołu.

Należy dodać , że Ośrodek Pomocy na bieżąco sporządza wywiady środowiskowe dla celów Gminy / Świadczenia Rodzinne/ oraz PCPR .

Pracownicy GOPS aktywnie angażują się w organizację uroczystości gminnych , tj. Dożynki , Biesiada Zespołów Ludowych , Bieg Napoleoński . Kierownik GOPS również pozyskuje sponsorów na ten cel.

VI. Podsumowanie

Po weryfikacji dokumentów wynika, że najczęściej z pomocy społecznej korzystali mieszkańcy wsi Karbowa, Kruszynek i Gorczenicy (byłe środowiska PGR), a następnie Szabdy, i Cieląt, a najrzadziej mieszkańcy Podgórza, Bartnik i Gorczeniczki.

W 2017 roku ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 306 rodzin.
Średnia wysokość zasiłku wynosiła:

- zasiłku stałego 505 zł.
- zasiłku okresowego – 395 zł.
- zasiłku celowego – 169 zł.

Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. (Dz.U. 2015 r. Poz. 1050) od 01.10.2015r. wzrosły progi kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej oraz dla osób w rodzinie:

1. Dla osoby samotnie gospodarującej – maksymalnie 634 zł
2. Dla osoby w rodzinie – maksymalnie 514 zł
3. Maksymalna kwota zasiłku stałego dla os. samotnie gospodarującej to 604 zł, dla osoby w rodzinie 514,00zł.
4. Wartość dochodu miesięcznego z 1 ha przeliczeniowego wynosiła 288 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy świadczy usługi w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W roku sprawozdawczym z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystało 12 rodzin (głównie osoby starsze lub poważnie chore), ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 9 rodzin. Usługi świadczone są w profesjonalny sposób przez osoby, mające wcześniej doświadczenie z osobami z zaburzeniami psychicznymi.

Największą grupę świadczeniobiorców stanowią osoby w wieku produkcyjnym, które zmuszone są do korzystania z pomocy społecznej ze względu na brak dochodów lub osiąganie zbyt niskich dochodów z pracy. Brak pracy, a co za tym idzie brak dochodu lub niski dochód, są jedną z najbardziej istotnych i najczęstszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej. Liczną grupę stanowią również rodziny wielodzietne i niepełne oraz osoby niepełnosprawne.

Z uwagi na trudną sytuację społeczno-gospodarczą w kraju, można zauważyć, że coraz więcej rodzin żyje w ubóstwie lub na jego skraju. Głównymi przyczynami są :

- brak pracy,
- niskie płace,
- niskie dochody z gospodarstw rolnych,

- niskie świadczenia emerytalne i rentowe,
- niezaradność, zaniedbanie w dziedzinie własnego wykształcenia,
- brak chęci podejmowania jakiegokolwiek pracy,
- niepełnosprawność
- długotrwałe lub ciężkie choroby
- rosnące koszty utrzymania (wysokie ceny podstawowych produktów życia codziennego)
- poważne problemy opiekuńczo - wychowawcze

Brak zatrudnienia nie pozwala wielu rodzinom i osobom zaspokoić niezbędnych potrzeby. W ten sposób rodzina staje się zagrożona wykluczeniem społecznym, co jest o tyle groźne, że bardzo trudno takiej rodzinie ponownie stanąć na nogi. Warto wspomnieć, że najczęściej za zjawiskiem ubóstwa w parze podąża również bezrobocie lub niepełnosprawność, nakładanie się takich zjawisk na siebie nastęrcza rodzinie kolejnych problemów oraz frustracji, pogłębia to jej marginalizację. Przedłużanie się takiego stanu rzeczy , u mężczyzn często powoduje sięganie po alkohol, który chwilowo tłumia troski i zmartwienia, lecz powoduje kolejne problemy rodzinne. Jak widać bardzo łatwo rodzinie wpaść w swoistą spiralę wykluczenia, jeden problem, może powodować kolejny itd. W takim momencie najważniejsza jest pomoc w formie profesjonalnej pracy socjalnej, której tylko jednym z elementów jest pomoc finansowa.

Klienci pomocy społecznej to bardzo zróżnicowana i niejednorodna grupa osób, część rodzin bardzo chętnie współpracuje z pracownikami socjalnym, jednak nierzadko są rodzinny, które żyją w systemie pomocy społecznej już wiele lat i niekoniecznie chcą podjąć pełną współpracę, mającą na celu liczne zmiany w ich życiu. Często wykonują tylko te zadania im stawiane, które są niezbędne do uzyskania pomocy finansowej. Ta pozorną współpracę nastęrcza wiele problemów w profesjonalnym pomaganiu. Takie osoby często charakteryzują się postawą roszczeniową.

W 2017 roku pracownicy socjalni zawarli 62 kontrakty socjalne z podopiecznymi GOPS, natomiast 44 rodziny skorzystało z wyłącznej pracy socjalnej. Duży nacisk należy kłaść na pracę socjalną, gdyż najwyższa pora, ażeby społeczeństwo zaczęło myśleć innymi kategoriami, wykazując własną inicjatywę i chęć pomocy samemu sobie i swojej rodzinie. W obecnej chwili konieczne jest zawieranie nowych kontraktów socjalnych aktywizujących do dalszych działań. W obecnych czasach rozbudowano administracyjną stronę pracy socjalnej na przykład poprzez: sprawozdawczość czy

wypełnianie obszernych kwestionariuszy osobowych. Poważnym problemem stał się przez to brak czasu na prace w terenie. Rzeczą oczywistą jest niemożność zaspokajania wszystkich potrzeb finansowych podopiecznych Ośrodka. Niestety większość klientów w dalszym ciągu naciska na pomoc finansową. Wynika to nie tylko ze wzrostu liczby bezrobotnych, bez dochodu, względnie z niskim dochodem wymagających pomocy materialnej, ale również z postaw roszczeniowych. Dlatego pracownicy socjalni powinni być bardzo przewidujący: jak rozwiązać wiele nurtujących problemów, jak pomóc tym, którzy często wymagają wsparcia, fachowej rozmowy, właściwego ukierunkowania. Wniesienie wielu zmian jest możliwe dzięki fachowej pracy socjalnej, która promuje społeczne zmiany, rozwiązywanie problemów we wzajemnych relacjach oraz wzmocnienia ludzi celem osiągnięcia przez nich dobrostanu.

Możliwości pozyskiwania środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego, stworzyły szansę zarówno na podnoszenia kwalifikacji pracowników socjalnych, jak również na realizację ich działań w obszarze pomocy i integracji społecznej. Wszyscy pracownicy Ośrodka w 2016r. uczestniczyli w licznych szkoleniach, kursach czy konferencjach mających podnieść i uaktualnić ich wiedzę i umiejętności.

Niezwykle ważny jest profesjonalizm pracy socjalnej, który polega na kompleksowej pracy pedagogicznej i psychologicznej z różnymi grupami społecznymi opartej przede wszystkim na zaufaniu. Warto podkreślić, że w dobrej, efektywnej i profesjonalnej pracy socjalnej bardzo istotne jest umiejętne słuchanie i rozumienie, lecz nie wyręczanie. Istotnym jest motywowanie i uczenie odpowiedzialności za podejmowanie własnych działań. Wypracowanie wzajemnych więzi, szacunku jest podstawą do skutecznego rozwiązywania problemów.

Kierownik GOPS kładzie nacisk również na zawieranie kolejnych nowych, jak również na kontynuację dotychczasowych kontraktów socjalnych, prowadzenie bardziej rozbudowanej pracy socjalnej, w większej liczbie środowisk, pilotowanie wszystkich spraw na bieżąco aż do zamknięcia danej sprawy.

Kierownik GOPS podkreśla także, że praca jest efektywna wtedy, kiedy podopieczny otrzyma wyczerpujące wskazówki i fachową poradę, bowiem nie zawsze wszystkim zależy na pomocy finansowej. Ważne jest aby nasi podopieczni czuli się usatysfakcjonowani i zadowoleni.

VII. Kierunki działań GOPS na rok 2018

Analizując sprawozdanie z działania GOPS za 2017 rok najbardziej istotnymi potrzebami są:

- kontynuowanie nienagannej, profesjonalnej i fachowej pracy,
- uwrażliwienie na wszystkie niepokojące sprawy związane z przemocą w rodzinie
- niezwłoczne podejmowanie działań w powyższej sprawie
- efektywne aktywizowanie świadczeniobiorców poprzez zawieranie nowych, kolejnych kontraktów socjalnych, celem zmiany postawy klienta z biernej na aktywną,
- zwiększanie liczby środowisk objętych pomocą w ramach zwykłych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych ,
- ścisła współpraca osobami bezdomnymi , w szczególności w okresie zimowym ,
- regularne monitorowanie realizowanych kontraktów socjalnych,
- regularna wizytacja środowisk,
- przeprowadzanie wywiadów i realizacja pracy socjalnej w terenie,
- udział pracowników w szkoleniach doskonalących metody i techniki pracy socjalnej,
- kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny (dążenie do pozyskania środków z Urzędu Wojewódzkiego),
- zapobieganie umieszczeniu dziecka w placówce opiekuńczej lub pieczy zastępczej,
- rozwijanie istniejącej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, Stowarzyszeniami, Fundacjami, Zakładami Pracy oraz innymi Placówkami;
- aktywne i skuteczne działanie w Zespole Interdyscyplinarnym oraz w Grupie Roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego ,
- wewnętrzna kontrola zadań wynikających z zakresu obowiązków danego pracownika (od pracownika będzie wymagane: skuteczne działanie, efektywna praca oraz zachowanie terminów realizowanych zadań). Ponadto wszyscy pracownicy Ośrodka zobowiązani są do wykazania się kreatywnością i nienaganną postawą wobec podopiecznych ,
- pogłębianie współpracy GOPS z instytucjami, tj. PUP, Policja; Caritas w celu zwiększenia efektywności pracy z klientem ,

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ,
- informowanie rodzin wielodzietnych o możliwości skorzystania z Kart Dużej Rodziny;
- pozyskiwanie środków pozabudżetowych z EFS,
- regularne i niezwłoczne monitorowanie wszystkich niepokojących spraw w terenie .
- wnikliwe pilotowanie wszystkich niepokojących spraw opiekuńczo –wychowawczych

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bydgoszy
mgr Władysław Juraszowski